

خرابا باوساهی جهاه نوراست

فارسی (خواندن و درک متن)

آموزش و پرورش شهرستان ثلاث باباجانی

تاریخ: ۹۳/۱۰ /

مدرسه ی حمزه (شهر ازگله)

زمان آزمون: ۶۰ دقیقه

پایه: دوم

نیمسال اول

نام و نام خانوادگی:

شناخت و معنی واژه (۲ نمره)

- (۱) در جمله ها و عبارات های زیر، معنی واژه های مشخص شده را بنویسید.
(الف) زندگی آینده پر مشقت خواهد بود. (ب) تو از آن آزاداندیشانی هستی که نستوه و استوار چون کوه ایستاده ای.
(ج) سیل و طوفان نعره ی توفنده اش. (د) پرستار امرش همه چیز و کس

خود ارزیابی (۳)

۲) شاعر در مصراع « اینجا خانه ی خوب خداست » به چه نکته ای اشاره می کند؟

۳) در بیت (کیست آن صورتگر ماهر که بی تقلید غیر این همه صورت برد بر صفحه ی هستی به کار؟) به کدام يك از نام های خداوند اشاره شده است؟

۴) باتوجه به بیت های زیر شاعر برای سعادت و خوشبختی چه کارهایی را پیشنهاد می کند؟

می باش به عمر خود سحرخیز	وز خواب سحرگهان بپرهیز
با مادر خویش مهربان باش	آماده ی خدمتش به جان باش
با چشم ادب نگر پدر را	از گفته ی او مپیچ سر را
می کوش که هر چه گوید استاد	گیری همه را به چابکی یاد
چون با ادب و تمیز باشی	پیش همه کس عزیز باشی

۵) با توجه به بیت ها به سوالات پاسخ دهید.

خار کش پیری با دلخ درشت	پشته ای خار همی برد به پشت
نوجوانی به جوانی مغرور	رخش پندار همی راند ز دور
آمد آن شکر گزاریش به گوش	گفت کای پیر خرف گشته، خموش
عزت از خواری نشناخته ای	عمر در خار کشی باخته ای
پیر گفتا که چه عزت زین به	که نیم بر در تو بالین نه
داد با این همه افتادگی ام	عز آزادی و آزادگی ام

الف) از نظر پیر خارکش، عزت و آزادگی چیست؟

ب) باتوجه به شعر، شخصیت پیر و جوان را با هم مقایسه کنید.

دانش های زبانی و ادبی (۳ نمره)

۶) به کمک واژه ی داده شده يك تشبیه بسازید به طوری که همه ارکان تشبیه را دارا باشد. خورشید.....

۷) در بیت (خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است) کدام آرایه ی ادبی به کار رفته است؟ این آرایه ی ادبی را شرح دهید.

۸) در بیت رو به رو (مفعول) را مشخص کنید. خارکش پیری با دلخ درشت پشته ای خار همی برد به پشت

۹) در مورد قالب مثنوی کدام گزینه نادرست است؟

- الف - قالب شعری مثنوی معمولاً بلند و طولانی است. ○
ب - از مهم ترین مثنوی های فارسی می توان «شاهنامه ی فردوسی» و «گلستان سعدی» را نام برد. ○
ج - مثنوی شعری است که هر بیت آن قافیه ای جداگانه دارد. ○
د - بیشتر برای بیان داستان ها از آن بهره می گیرند. ○

۱۰) در جمله ی داده شده گروه های اسمی را بیابید و هسته ی هر يك را مشخص کنید.

انسان موجودی اجتماعی است و جامعه ارزش های خاصی دارد.

۱۱) گزینه درست را مشخص نمایید.

- الف - کتابهای کلیله و دمنه و بوستان سعدی از بهترین نمونه های ادبیات تعلیمی ایران به شمار می آیند. ○
ب - در مصراع « هر قدم دانه شکری می کاشت » ترکیب (دانه شکر) تشبیه بلوغ است. ○
ج - به سروده ها و نوشته هایی که راه بهتر زیستن و خوشبختی و سعادت را نشان می دهند ادبیات اندرزی یا تعلیمی می گویند. ○
د - هر سه مورد ○

درک متن (۴نمره)

۱۲) سعدی در بیت روبه رو به کدام داستان های مذهبی اشاره دارد؟ « گلستان کند آتشی بر خلیل گروهی بر آتش برد ز آب نیل»

۱۳) کدام گزینه از عبارت « ماهی راهر وقت از آب بگیری . تازه است » دریافت می شود؟

- الف- ماهی همیشه به آب نیازمند است ○ ب- هروقت شروع به کار کنیم فرصت خوبی است ○ ج- وقت را غنیمت بدان هر قدر که بتوانی ○ د- گزینه ب و ج ○

۱۴) حدیث «قولوا الحق ولو علی انفسکم» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟

- الف) می کوش که هرچه گوید استاد گیری همه را به چابکی یاد ○ ب) زنهار مگو سخن بجز راست ○ هرچند تو رادر آن ضررهاست ○
ج) چون با ادب و تمیز باشی پیش همه کس عزیز باشی ○ د) می باش به عمر خود سحرخیز ○ وز خواب سحرگهان بپرهیز ○

۱۵) این بیت نظامی « فافل منشین نه وقت بازی است وقت هنر است و سرفرازی است » با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

- الف - می کوش که هرچه گوید استاد / گیری همه را به چابکی یاد ○ ب - می باش به عمر خود سحر خیز / وز خواب سحر گهان بپرهیز ○
ج - روزی که در آن نکرده ای کار / آن روز ز عمر خویش مشمار ○ د - الف و ج ○

۱۶) بیت های داده شده را با دقت بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.

خار کش پیری با دلق درشت پشته ای خار همی برد به پشت
لنگ لنگان قدمی بر می داشت هر قدم دانه ی شکری می کاشت
کای فرازنده ی این چرخ بلند وی نوازنده ی دل های نژند
در دولت به رخم بگشادی تاج عزت به سرم بنهادی
نوجوانی به جوانی مغرور رخس پندار همی راند ز دور
آمد آن شکر گزاریش به گوش گفت کای پیر خرف گشته، خموش
پیر گفتا که چه عزت زین به که نیم بر در تو بالین نه
شکر گویم که مرا خوار نساخت به خسی چون تو گرفتار نساخت

- الف- قالب این شعر است. ۱- غزل ○ ۲- قصیده ○ ۳- قطعه ○ ۴- مثنوی ○

ب- مفهوم کلی بیت چهارم را بنویسید.

ج- در بیت سوم منظور از واژه های مشخص شده چه کسی است؟

د- در مصراع « که نیم بر در تو بالین نه ، بالین نه بودن به چه معناست؟

ه- در بیت آخر واژه ی خسی به معنای و کنایه از است.

بیان معنی شعر و نثر (۶نمره)

معنی بیت ها و متن های داده شده را به زبان ساده و امروزی بنویسید.

- الف) خداوند بخشنده ی دستگیر / کریم خطابش پوزش پذیر.....
ب) عقل ها حیران شود کز خاک تاریک نزند / چون برآید این همه گل های نغز کامکار؟.....
ج) چون این دو شوند از تو خرسند / خرسند شود ز تو خداوند.....
د) به قدر فهم مستمعان می گویم و بی موقع و بی حساب نمی گویم.....
ه) حدّ من نیست ثنایت گفتن گوهر شکر عطایت سفتن.....
و) بهلول گفت: «چه جای طعام خوردن که سخن گفتن هم نمی دانی!».....

حفظ شعر (۲نمره)

به نام خدایی که جان آفرید

بیت های داده شده را کامل کنید . برق از شوق

چون نپرسی کاین تامل از جا آمدید؟